

Ekonomiskais, politiskais un juridiskais ietvars Latvijas tautsaimniecības potenciāla saglabāšanai un konkurētspējas pieauguma veicināšanai pēc pandēmijas izraisītās krīzes

MĒRĶIS

- Sniegt visaptverošu Covid-19 ietekmes novērtējumu uz Latvijas ekonomiku
- Sagatavot zinātniski pamatotus rīcībpolitikas ieteikumus sekmīgai pandēmijas radīto izaicinājumu pārvarēšanai

➤ Vadītāja: Prof. Inna Šteinbuka

➤ Dalībnieki: 78

LATVIJAS

tautsaimniecība
pandēmijas
ēnā un
pēckrīzes
izrāviena
iespējas

Kurss

Inna Šteinbuka

Priekšvārds 7

Egils Levits, Valsts prezidents

Ievads 9

Inna Šteinbuka

Summary 15

Saīsinājumi 35

Pandēmijas krīze - Latvijas ilgtspējas stress tests

Andris Sprūds, Vineta Kleinberga, Kārlis Bukovskis

Starptautiskās attīstības scenāriji Covid-19 pandēmijas
kontekstā: Latvijas iespējas 39

Valdis Dombrovskis

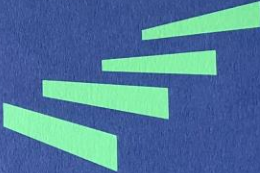
Eiropas un Latvijas ekonomiskās attīstības perspektīvas
Covid-19 pēckrīzes periodā un Eiropas finansējuma sniegtās
iespējas 60

Inna Šteinbuka, Aldis Austers

Latvijas valsts un ekonomikas ilgtspējas
izaicinājumi un riski 81

Jūlija Bistrova, Nataļja Lāce, Ludmila Kasperoviča

Uzņēmumu krīzes noturība un konkurētspēja 104

LATVIJAS

tautsaimniecība
pandēmijas
ēnā un
pēckrīzes
izrāviena
iespējas

LATVIJAS

tautsaimniecība
pandēmijas
ēnā un
pēckrīzes
izrāviena
iespējas

Valsts ekonomiskās ilgtspējas teorētiskais rāmis

Ievainojamību ietekmējošie faktori

Ārpolitiskie riski

Ekonomiskā atvērtība, t. sk.

- Eksporta loma
- Atkarība no importa

Pandēmijas riski, t.sk.

- Zemas vakcinācijas risks
- Stagnācijas risks
- Fiskālās ilgtspējas risks
- Bankrotu un bezdarba riski

Visas WP
aptauja
vs
Statistika

Izturību ietekmējošie faktori

Laba pārvaldība
Institūciju efektivitāte
Biznesa klimats
Uzņēmumu efektivitāte
Produktivitāte
Konkurētspēja
Fiskālā ilgtspēja
Sociālā kohēzija

PRODUKTIVITĀTES IZAICINĀJUMI

- Vidējais gada produktivitātes pieaugums 2000.-2019.gadā 4%.
- Spēcīgs produktivitātes pieaugums pakalpojumu jomā, bet tieši pakalpojuma nozares smagi cietušas COVID-19 krīzē un izrāvienu nenodrošinās.
- Dinamisks IT nozares pakalpojumu eksports.
- Investīciju līmenis tuvojas ES vidējam līmenim.

- Zema produktivitāte uz vienu nodarbināto (zemāka tikai Rumānijā un Bulgārijā). 2019. gadā produktivitātes līmenis Latvijā = 1/2 no ES vidējā līmeņa.
- Lēns ražīguma pieaugums apstrādes rūpniecībā, 2019. gadā aptuveni 40% no ES vidējā līmeņa, kas krietni atpaliek no pārējām Baltijas valstīm.
- Zems eksporta īpatsvars IKP, zema augsto tehnoloģiju produktu daļa eksportā.
- Zemi ieguldījumi pētniecībā un attīstībā.

reCOVery-LV

Kritēriju izstrāde uzņēmumiem valsts atbalsta saņemšanai

Kritēriju izvēle:

- Ja Covid-19 slimība izrādīsies noturīga:
  - ✓ pieaugoša spriedze, **nosakot atbalsta pasākumus uzņēmumiem** (jo pārāk ilgi plaši atbalsta pasākumi mainītu fiskālo ilgtspēju).
- Valsts atbalsta pasākumiem vajadzētu arī uzlabot ilgtermiņa produktivitāti:
  - ✓ nevajadzētu saņemt «zombiju» uzņēmumiem, kuri nevar darboties bez pastāvīgas valsts iejaukšanās.

Tātad, kuriem uzņēmumiem būtu jāsaņem valsts atbalsts?

- Atrast uzņēmumu grupas (pēc tautsaimniecības nozares, lieluma, vecuma, atrašanās vietas) ar visaugstāko produktivitāti un sniegt tām valsts atbalstu? Nē.

Galvenais datu avots

- ORBIS mikrodati:
  - ✓ 167 tūkstoši Latvijas uzņēmumu (ekonomiski aktīvi vismaz vienu gadu no 2011. līdz 2018. gadam).

IEGUVUMI

Kritēriji valsts atbalsta sniegšanai uzņēmumiem.

Latvijas produktivitātes novērtējums.

Priekšlikumi digitalizācijai, e-komercijai, dokumentu aprītei un inovācijām, kas ietekmē produktivitāti.

Attālinātā darba ietekme uz produktivitāti un priekšlikumi rīcībpolitikai.

Starptautiskās attīstības scenāriji un ekonomiskā ietekme COVID-19 kontekstā.

Praktiski priekšlikumi vietējās pārtikas ķēdes stiprināšanai krīzes un pēckrīzes laikā.

Priekšlikumi publiskās pārvaldes un tiesību sistēmas pilnveidošanai.